

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 10. 02. 2012
swd(2012) 14

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

**Norādes par valsts uzņēmumu finansēšanas, pārstrukturēšanas un privatizācijas
saderīgumu ar valsts atbalsta noteikumiem**

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

Norādes par valsts uzņēmumu finansēšanas, pārstrukturēšanas un privatizācijas saderīgumu ar valsts atbalsta noteikumiem

SATURS

1.	Ievads	3
2.	Pamatprincipi	3
3.	Valsts uzņēmumu finansēšana	6
4.	Valsts uzņēmumu pārstrukturēšana.....	7
5.	Valsts uzņēmumu privatizācija	9
6.	Secinājumi.....	14

1. IEVADS

Ir kļuvis skaidrs, ka pašreizējās ekonomiskās un finanšu krīzes kontekstā atsevišķi valsts uzņēmumi strādā ar zaudējumiem un/vai ir uzkrājuši ievērojamus parādus, kuru dēļ to ekonomiskā dzīvotspēja ir nedroša. Lai risinātu valsts uzņēmumu problēmas, vairākas dalībvalstis veic finansēšanas pasākumus (piemēram, kapitāla iepludināšanu, parādu norakstīšanu), valsts uzņēmumu pārstrukturēšanu un/vai valsts uzņēmumu privatizāciju, un šie pasākumi iespējami ietver valsts atbalstu. Valsts atbalsta pasākumu nedrīkst īstenot, kamēr to nav apstiprinājusi Komisija. Valsts atbalsta pasākumu saderību novērtē, pamatojoties uz Līgumu par Eiropas Savienības darbību ("LESD").

Šo norāžu nolūks ir paaugstināt visu dalībvalstu informētību par ES valsts atbalsta noteikumiem, kas jāievēro, veicot valsts uzņēmumu finansēšanu, pārstrukturēšanu un/vai privatizāciju, un sniegt precizējumus par to, kā Komisija piemēro galvenos valsts atbalsta principus. Šajās norādēs ir skatīti tikai pašreizējie noteikumi, un atsevišķās lietas tiks izvērtētas atkarībā no konkrētajiem apstākļiem.

Norāžu mērķis ir arī precizēt valsts atbalsta noteikumu varbūtējo ietekmi uz politiku un lēmumiem dalībvalstīs, kas īsteno ekonomikas pielāgošanas programmas un ir apņēmušās mazināt slogu uz valsts finansēm, cita starpā pārstrukturējot un/vai privatizējot valsts uzņēmumus. Īpaši jāuzsver, ka Komisija rosina dalībvalstis, kas īsteno apjomīgas privatizācijas programmas, cieši sadarboties ar to, lai nodrošinātu, ka visi ar valsts atbalstu saistītie jautājumi, kas varētu rasties programmas īstenošanas gaitā, tiktu atrisināti savlaicīgi un apmierinoši. Tas ļaus maksimāli iespējamā mērā nodrošināt tiesisko noteiktību un, visticamāk, ļaus novērst tiesiskus strīdus, kas varētu kavēt privatizācijas procesu.

Norādes ir Eiropas Komisijas dienestu darba dokuments informatīviem nolūkiem. Tās neatspoguļo Komisijas oficiālo nostāju par šo jautājumu, nedz arī izsaka pieņēmumus par tās iespējamo nostāju. Norādes nav domātas, lai noteiktu tiesības, un tās neskar Līguma noteikumu interpretāciju attiecībā uz valsts atbalstu, ko sniegusi Eiropas Savienības Tiesa vai Vispārējā tiesa. Ja vien nav noteikts citādi, šajās norādēs minētie principi ir piemērojami ne tikai valsts uzņēmumiem, kas pilnībā vai daļēji pieder valstij, bet plašākā mērā uzņēmumu daļām vai līdzdalībai, kas valsts iestādei varētu būt uzņēmumā, neatkarīgi no tā, vai valsts iestāde faktiski kontrolē uzņēmumu vai nē.

2. PAMATPRINCIPI

Kādos gadījumos pasākums ir uzskatāms par valsts atbalstu?

LESD 107. panta 1. punktā ir sniegta vispārīga valsts atbalsta definīcija, ko veido četri turpmāk izklāstītie kumulatīvie elementi.

- (1) Atbalstu piešķir dalībvalsts vai tam tiek izmantoti **valsts līdzekļi**.

Valsts atbalsta noteikumu izpratnē valsts nozīmē ne tikai centrālo administrāciju, bet arī visus pārējos valdības līmeņus (t.i., reģionus, pašvaldības u.tml.). Īpaša uzmanība jāpievērš valsts uzņēmumiem, jo to darbība daudzos gadījumos var tikt uzskatīta par attiecināmu uz valsti un var būt iesaistīti valsts līdzekļi.

Pasākums var izpausties kā valsts līdzekļu pozitīvas summas nodošana (piemēram, ar aizdevumu vai dotāciju), taču arī kā negatīvas summas nodošana, t.i., gadījumos, kad valsts atsakās no ieņēmumiem, kas tai būtu jāsaņem parastajā kārtībā (piemēram, piešķirot atbrīvojumu no nodokļiem vai atlaižot parādu).

- (2) Pasākums paredz **selektīvu priekšrocību** (tas dod priekšroku konkrētiem uzņēmumiem, konkrētu preču ražošanai vai konkrētu pakalpojumu sniegšanai).

Pasākuma izmantotājam ir jābūt uzņēmumam. Saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem tas ir funkcionāls kritērijs. Nozīmīgs šajā gadījumā ir darbības ekonomiskais raksturs un tas, vai saņēmējs piedāvā preces vai pakalpojumus tirgū, nevis saņēmēja juridiskā forma vai apstākļi, ka tā darbība paredz vai neparedz peļņas gūšanu.

LESD 107. pantu un turpmākos pantus piemēro gan privātiem, gan valsts uzņēmumiem. Tas izriet no LESD 345. panta, kurā noteikts neitralitātes princips attiecībā uz īpašumtiesību sistēmu, kā arī ES tiesu judikatūru, kas arī ir atzinusi valsts un privāto uzņēmumu vienlīdzības principu.

Pasākums sniedz priekšrocību saņēmējam uzņēmumam, ja tas dod finansiālu vai komerciālu labumu, ko šis uzņēmums nevarētu iegūt tirgū (parasti tāpēc, ka valsts piešķir šo priekšrocību par brīvu vai pret nepietiekamu atlīdzību). Parasta rīcība tirgū ir kritērijs, ko izmanto, novērtējot visa veida ekonomiskos darījumus, kuros iesaistās valsts iestādes. Lai noteiktu, kas ir parasta rīcība tirgū, Komisija piemēro tirgus ekonomikas ieguldītāja principa pārbaudi, kas ir sīkāk izskaidrota 5. iedaļā.

Priekšrocībai ir arī jābūt selektīvai, t.i., tā dod labumu (un kaitē citiem) konkrētiem uzņēmumiem, reģioniem un/vai saimnieciskajai darbībai. Ievērojiet, ka pasākums, kas ir formāli neitrāls (resp., oficiāli pieejams visiem) faktiski var būt selektīvs, ja praksē tas ir piemērojams tikai konkrētiem uzņēmumiem.

- (3) Pasākums (iespējami) **kropļo konkurenci**.

Ja valsts piešķirtais atbalsts uzlabo (vai ar to ir iespējams uzlabot) saņēmēja uzņēmuma konkurences situāciju salīdzinājumā ar tā konkurentu situāciju, tiek uzskatīts, ka konkurence ir izkropļota. Atbilstīgi LESD, kurā noteikts, ka pasākums rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, šā kritērija izpildei nav nepieciešami faktiski konkurences izkropļojumi.

- (4) Ir **ietekmēta tirdzniecība** starp dalībvalstīm.

Šo kritēriju ļoti plaši interpretējušas ir arī ES tiesas. Ir pietiekami, ka saņēmējs uzņēmums piedāvā precī vai pakalpojumu, ko var tirgot starp dalībvalstīm. Šajā nozīmē pasākums var ietekmēt tirdzniecību, pat ja saņēmējs uzņēmums nav iesaistīts tirdzniecībā, kas notiek ES teritorijā.

Ja pasākums atbilst visiem četriem kumulatīvajiem kritērijiem, tas ir valsts atbalsts, kas saskaņā ar LESD 107. panta 1. punktu principā ir aizliegts. Tomēr LESD 107. panta 2. un 3. punkts paredz vairākus nosacījumus, ar kuriem valsts atbalsts ir saderīgs vai var tikt uzskatīts par saderīgu ar iekšējo tirgu, un Komisija tādējādi varētu atļaut šo atbalstu (Komisijai ir ekskluzīva kompetence atzīt valsts atbalstu par saderīgu ar iekšējo tirgu).

Pamatojoties uz šiem pantiem, Komisija ir publicējusi detalizētus dokumentus un norādes, lai precizētu kritērijus, ko tā piemēro valsts atbalsta saderīguma izvērtējumam¹.

Svarīgākās iezīmes valsts atbalsta procedūrās, ko īsteno Komisija

- Par visiem valsts atbalsta pasākumiem (individuāliem pasākumiem un valsts atbalsta shēmām) ir jāpaziņo Komisijai, lai saņemtu apstiprinājumu, un tie nedrīkst stāties spēkā, pirms Komisija nav pieņēmusi lēmumu par to atļaušanu ("nesākšanas pienākums")². Visi atbalsta pasākumi, kas īstenoti pirms Komisijas apstiprinājuma, tiek uzskatīti par nelikumīgu atbalstu, ko līdz ar procentiem var būt nepieciešams atgūt no saņēmēja.
- Kad par pasākumu ir paziņots, Komisijai ir jāpieņem lēmums divu mēnešu laikā. Šis termiņš sākas no brīža, kad ir iesniegts pilnīgs paziņojums un Komisijas rīcībā ir visa nepieciešamā informācija.
- Ja paziņojums ir pilnīgs, Komisija var nolemt, ka i) pasākums nav atbalsts, ii) tas ir atbalsts, taču tas ir saderīgs ar iekšējo tirgu (un tādējādi ir atļauts), vai iii) Komisijai ir šaubas par atbalsta saderīgumu ar iekšējo tirgu un tā nolemj uzsākt oficiālu izmeklēšanas procedūru.
- Ja Komisija nolemj uzsākt oficiālu izmeklēšanas procedūru, tā sīki izvērtēs pasākumu un iespējamās pamatojumus tā saderīgumam. Oficiālās izmeklēšanas procedūras uzsākšana neietekmē Komisijas galīgo lēmumu. Oficiālajai izmeklēšanas procedūrai nav saistoša termiņa, taču Komisijai ir pēc iespējas jācenšas pieņemt lēmumu 18 mēnešu laikā no procedūras uzsākšanas³.
- Oficiālo izmeklēšanu noslēdz ar Komisijas galīgo lēmumu par to, vai i) pasākums ir valsts atbalsts, ja jā, ii) vai tas ir saderīgs ar iekšējo tirgu un vai to var droši īstenot, vai iii) tas nav saderīgs un to nedrīkst īstenot (ja tas jau ir īstenots, Komisija parasti pieprasīs, lai dalībvalsts atgūtu atbalstu no saņēmēja).

Turklāt Komisija izskata sūdzības no konkurentiem, pilsoņiem u.c. par iespējamiem valsts atbalsta strīdīgiem jautājumiem, un tā var uzsākt izmeklēšanu arī pēc savas iniciatīvas. Tāpēc, ja par atbalsta pasākumu nav paziņots Komisijai un saņemts apstiprinājums pirms atbalsta piešķiršanas, pastāv nepārprotams risks attiecībā uz tiesvedību un iespējamās problēmas saistībā ar pasākuma īstenošanu, ņemot vērā, ka tas var būt nelikumīgs valsts atbalsts. Jāatzīmē arī, ka valsts tiesa, kurai ir iesniegta prasība (piemēram, no konkurenta) par

---

¹ Visi noteikumi ir atrodami http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/legislation.html.

² Tomēr iepriekšējas paziņošanas pienākumam ir daži izņēmumi. Skatīt, piemēram, Padomes 1998. gada 7. maija Regulu (EK) Nr. 994/98 par to, kā piemērot Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 92. un 93. pantu attiecībā uz dažu kategoriju valsts horizontālo atbalstu (OV L 142, 14.5.1998., 1. lpp.), un Komisijas 2008. gada 6. augusta Regulu (EK) Nr. 800/2008, kas atzīst noteiktas atbalsta kategorijas par saderīgām ar kopējo tirgu, piemērojot Līguma 87. un 88. pantu – Vispārējā grupu atbrīvojuma regula (OV L 214, 9.8.2008., 3. lpp.).

³ Skatīt 7. panta 6. punktu Padomes 1999. gada 22. marta Regulā (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK līguma 93. panta piemērošanai (OV L 83, 27.3.1999., 1. lpp.). Šo termiņu iespējams pagarināt ar Komisijas un attiecīgās dalībvalsts kopēju vienošanos.

novērtējumu, vai pasākums ir valsts atbalsts, var atcelt vai apturēt pasākumu un likt atgūt atbalstu⁴.

Komisija ir izveidojusi arī **īpašu iepriekšējas paziņošanas procedūru**, kuras mērķis ir neformālā veidā palīdzēt dalībvalstīm sagatavot paziņojumus. Dalībvalstis var izmantot šo procedūru arī nolūkā saņemt konsultāciju par to, vai pasākums uzskatāms par atbalstu vai nē. Iepriekšējie paziņojumi ir **neformāli**, un attiecībā uz tiem ievēro **konfidencialitāti**.

3. VALSTS UZŅĒMUMU FINANSĒŠANA

Valsts iestādes var izlemt par finansējuma piešķiršanu valsts uzņēmumiem pārstrukturēšanas/privatizācijas procesa kontekstā. Šajā gadījumā pasākumi, kas piešķirti atbilstoši tirgus nosacījumiem un pret atlīdzību, kas būtu pietiekama tās pašas nozares privātam īpašniekam/ieguldītājam, nav uzskatāmi par valsts atbalstu un par tiem nav jāziņo. Tas tā nav, ja jauns kapitāls ir ieguldīts ar nosacījumiem, kas nebūtu pieejami privātam ieguldītājam, kurš darbojas esošos tirgus apstākļos. Piemēram, ja uzņēmuma finansiālais stāvoklis, jo īpaši tā parādu struktūra un apjoms ir tādi, ka pieņemamā laikā no ieguldītā kapitāla nevar gaidīt normālus ienākumus (dividendēs vai kapitāla pieaugumā); ii) ja uzņēmums nelīdzsvarotas naudas plūsmas vai citu iemeslu dēļ nebūs spējīgs iegūt kapitāla tirgos līdzekļus, kas vajadzīgi ieguldījumu programmai; iii) ja tā ir īstermiņa līdzdalība ar iepriekš noteiktu termiņu un pārdošanas cenu, un tādējādi kapitāla devēja peļņa ir ievērojami mazāka, nekā tas būtu varējis sagaidīt no kapitāla tirgus ieguldījuma līdzīgā laikposmā; vai iv) ja valsts iestāžu līdzdalība ietver problemātiska uzņēmuma dzīvotnespējīgo darbību pilnīgu vai daļēju pārņemšanu vai darbības turpināšanu, izveidojot jaunu juridisku vienību.

Attiecībā uz tiem atbalsta pasākumiem, kas atbilst nepieciešamajiem nosacījumiem, lai tie būtu uzskatāmi par valsts atbalstu, pastāv vairāki iemesli, kādēļ atbalstu var uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu. Šo norāžu uzdevums nav apkopot daudzos saderīguma pamatojumus, taču daži no tiem varētu būt piemēroti ekonomikas pielāgošanas programmu kontekstā: glābšanas un pārstrukturēšanas atbalsts⁵, reģionālais atbalsts⁶, mācību atbalsts⁷, pētniecības, izstrādes un inovācijas atbalsts⁸ u.c. Ja šie saderīguma pamatojumi nav ievēroti, valsts uzņēmumu finansēšana principā ir nesaderīgs valsts atbalsts.

⁴ Skatīt Komisijas paziņojumu par valsts atbalsta tiesību normu piemērošanu valstu tiesās, OV C 85, 9.4.2009., 1. lpp. Paziņojumā ir sniegtas norādes par tiesībaizsardzības līdzekļiem pret "nesākšanas pienākuma" pārkāpumiem, tādiem kā nelikumīga atbalsta atmaksāšana, prasījumi par zaudējumu atlīdzināšanu, pagaidu pasākumi vai procentu maksājumi. Tajā ir arī noteikti divi konsultāciju mehānismi valstu tiesām, kuras var lūgt Komisijai sniegt tās rīcībā esošo informāciju un/vai tās atzinumu par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu.

⁵ Skatīt Kopienas pamatnostādnes attiecībā uz valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai, OV C 244, 1.10.2004., 2. lpp.

⁶ Jo īpaši skatīt Valstu reģionālā atbalsta pamatnostādnes 2007. — 2013. gadam, OV C 54, 4.3.2006., 13. lpp.

⁷ Skatīt Komisijas paziņojumu – Kritēriji saderīguma analīzei attiecībā uz valsts atbalstu mācībām gadījumos, uz kuriem attiecas prasība par paziņošanu, OV C 188, 11.8.2009., 1. lpp.

⁸ Skatīt Kopienas nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, attīstībai un inovācijai, OV C 323, 30.12.2006., 1. lpp.

Īpašus noteikumus piemēro sabiedrisko pakalpojumu finansēšanai, ko Līgumos definē kā vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumus ("VTNP"). VTNP nozīmē saimnieciskas darbības, ko valsts un pašvaldību iestādes nosaka kā īpaši svarīgas pilsoņiem un kas netiktu veiktas (vai tiktu veiktas ar citādiem noteikumiem), ja valsts vai pašvaldība neiejauktos⁹. Tiesa *Altmark* spriedumā ir aprakstījusi kumulatīvos nosacījumus, saskaņā ar kuriem kompensācija par VTNP sniegšanu nav valsts atbalsts¹⁰. Jaunajā VTNP paketē, ko Komisija pieņēma 2011. gada 20. decembrī, ir precizēti noteikumi, saskaņā ar kuriem valsts atbalstu kompensācijas par sabiedriskajiem pakalpojumiem veidā var uzskatīt par saderīgu ar ES noteikumiem¹¹.

Lai noteiktu pārmērīgas kompensācijas esamību vai neesamību, Pārredzamības direktīvā¹² ir paredzēts, ka uzņēmumiem, kas saņem kompensāciju un darbojas gan sabiedrisko pakalpojumu jomā, gan citos tirgos, ir jāveic atsevišķa grāmatvedības uzskaitē dažādām darbībām. Attiecībā uz valsts uzņēmumiem, kas Pārredzamības direktīvā definēti kā uzņēmumi, kuros valsts iestādes var tieši vai netieši īstenot dominējošu ietekmi, dalībvalstīm jānodrošina pārredzamība par valsts līdzekļiem, kas piešķirti šādiem uzņēmumiem, un līdzekļu faktisko izmantojumu. Pārredzamības prasību jo īpaši attiecina uz saimnieciskās darbības zaudējumu kompensēšanu, kapitāla nodrošinājumu, neatmaksājamiem piešķirumiem vai aizdevumiem ar privilēģētiem nosacījumiem, atteikšanos no izmantoto valsts līdzekļu parastās atdeves un kompensācijām par valsts iestāžu uzlikto finansiālu apgrūtinājumu.

4. VALSTS UZŅĒMUMU PĀRSTRUKTURĒŠANA

Var būt gadījumi, kad dalībvalstis vēlas gūt maksimālus ienākumus no privatizācijas un veic attiecīgā uzņēmuma pārstrukturēšanu, lai rosinātu potenciālo pircēju interesi. Tāpēc valsts uzņēmumu privatizācijas kontekstā būtu piemēroti sniegt īsu pārskatu par pārstrukturēšanas atbalsta galvenajiem noteikumiem.

---

⁹ VTNP ir ļoti dažādi — no liela mēroga komerciāliem pakalpojumiem (tādi tīkla nozaru pakalpojumi kā pasta, energoapgādes, elektronisko sakaru vai sabiedriskā transporta pakalpojumi) līdz dažādiem veselības aprūpes un sociālajiem pakalpojumiem (piemēram, veco ļaužu un invalīdu aprūpes pakalpojumi).

¹⁰ Tiesas 24.7.2003. spriedums Lietā C-280/00, *Altmark Trans GmbH, Recueil*, 2003., I-7747. lpp. Kompensācija par VTNP nav valsts atbalsts, jo netiek saņemtas priekšrocības, un tādējādi par to nav iepriekš jāziņo Komisijai un jāsaņem tās apstiprinājums, ja ir izpildīti četri kumulatīvi nosacījumi: i) saņēmējam ir jāuztic skaidri definēts sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas uzdevums; ii) iepriekš objektīvi un pārredzamā veidā jānosaka kompensācijas maksājumu aprēķināšanas parametri; iii) kompensācija nedrīkst pārsniegt izmaksas par sabiedriskā pakalpojuma sniegšanu mīnus ieņēmumi no pakalpojuma sniegšanas plus saprātīga peļņa; iv) saņēmēju izvēlas atklātā piedāvājumu konkursā, vai arī kompensācija nepārsniedz izmaksas, kas rodas labi organizētam uzņēmumam, kuram ir sabiedriskā pakalpojuma sniegšanai atbilstīgs resursu apjoms.

¹¹ Skatīt Komisijas paziņojumu par Eiropas Savienības atbalsta noteikumu piemērošanu kompensācijai, kas piešķirta par vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu sniegšanu, OV C 8, 11.1.2012., 4. lpp.; Komisijas lēmumu par [LESD] 106. panta 2. punkta piemērošanu valsts atbalstam attiecībā uz kompensāciju par sabiedriskajiem pakalpojumiem dažiem uzņēmumiem, kuriem uzticēts sniegt pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, OV L 7, 11.1.2012., 3. lpp.; Komisijas paziņojumu — Eiropas Savienības nostādnes par valsts atbalstu, ko piešķir kā kompensāciju par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu, OV C 8, 11.1.2012., 15. lpp.

¹² Komisijas 2006. gada 16. novembra Direktīva 2006/111/EK par dalībvalstu un publisku uzņēmumu finansiālo attiecību pārredzamību, kā arī par dažu uzņēmumu finanšu pārredzamību, OV L 318, 17.11.2006., 17. lpp.

Kā vispārīgu principu var minēt, ka pārstrukturēšanas kontekstā pasākumi nav uzskatāmi par valsts atbalstu, ja tie ir piešķirti atbilstoši tirgus nosacījumiem, t.i., ja pasākumi būtu komerciāli pamatoti uzņēmuma privātpašniekiem vai privātiem kreditoriem līdzīgos apstākļos. Ja nav iespējams nepārprotami izlemt par valsts atbalsta esību, pirms pārstrukturēšanas īstenošanas par to ir jāpaziņo Komisijai un jāsaņem tās apstiprinājums. Komisija izvērtē pasākuma saderību, pamatojoties uz Kopienas pamatnostādņēm par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai ("Glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādnes")¹³.

Lai uzņēmums būtu tiesīgs saņemt pārstrukturēšanas atbalstu, tam ir jābūt "**grūtībās nonākušam uzņēmumam**" minēto pamatnostādņu 9. – 13. punkta nozīmē. Īsumā, grūtībās nonācis uzņēmums ir tāds uzņēmums, kas no saviem resursiem vai ar līdzekļiem, ko tas spēj iegūt no sava īpašnieka/akcionāriem vai kreditoriem, nespēj novērst zaudējumus, kuri bez valsts iestāžu ārējas iejaukšanās īstermiņā vai vidējā termiņā gandrīz noteikti novedīs to līdz nespējai turpināt darbību.

Atbalsta piešķiršana jāsaista ar nosacījumu, ka tiek īstenots pārstrukturēšanas plāns, kura mērķis ir pamatotā laikposmā un, balstoties uz reālistiskiem pieņēmumiem, **atjaunot** uzņēmuma **ilgtermiņa dzīvotspēju**. Saņēmējam uzņēmumam ir jāatsakās no tiem darbības veidiem, kuri strukturāli radītu zaudējumus arī pēc pārstrukturēšanas. Komisijai ir jāapstiprina pārstrukturēšanas plāns pirms tā īstenošanas.

Atbalsts arī **jāierobežo līdz** vajadzīgajam **minimumam**. No atbalsta saņēmēja tiek arī sagaidīts, ka tas veiks nozīmīgu ieguldījumu pārstrukturēšanā, izmantojot savus līdzekļus vai ārēju finansējumu par tirgus likmēm. Šim ieguldījumam jābūt reālam, tas ir, faktiskam, izslēdzot jebkādas nākotnē paredzamus ieņēmumus, piem., naudas plūsmu, un tam jābūt pēc iespējas lielākam. Pašu ieguldījuma apjomam lieliem uzņēmumiem vajadzētu būt vismaz 50 % no pārstrukturēšanas izmaksām¹⁴.

Svarīgi ir arī pieprasīt **kompensējošus pasākumus**, lai pēc iespējas mazinātu konkurences kropļojumus, ko izraisa apstākļi, ka atbalsts ļauj uzņēmumam turpināt uzņēmējdarbību. Šie pasākumi var ietvert aktīvu atsavināšanu, jaudas vai tirgus daļas samazināšanu, tirgus piekļuves šķēršļu mazināšanu u.tml.¹⁵, atkarībā no lietas īpašajiem apstākļiem un konstatētajiem konkurences kropļojumiem. Tomēr šo nosacījumu parasti nepiemēro maziem uzņēmumiem, jo var pieņemt, ka *ad hoc* atbalsts maziem uzņēmumiem parasti nekropļo konkurenci tādā mērā, ka tas būtu pretrunā vispārējām interesēm¹⁶. Parādu norakstīšanu un zaudējumus nesošo darbību pārtraukšanu, kas jebkurā gadījumā būtu nepieciešama dzīvotspējas atjaunošanai, neuzskata par kompensējošiem pasākumiem.

¹³ Skatīt 5. zemsvītras piezīmi. Kaut arī Glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādnes paredz iespēju sniegt arī glābšanas atbalstu (īslaicīgas un atgriezeniskas palīdzības veidā), maz ticams, ka šāds atbalsts varētu būt nozīmīgs valsts uzņēmumu kontekstā.

¹⁴ Maziem uzņēmumiem tam vajadzētu būt vismaz 25 %, vidējiem uzņēmumiem – vismaz 40 %. Visa veida uzņēmumiem Komisija var apstiprināt mazāku ieguldījumu, ja pastāv ārkārtēji apstākļi un sevišķas grūtības, un dalībvalsts to ir pierādījusi.

¹⁵ Reģionos, kas ir atbalstāmi saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta a) un c) apakšpunktu, nosacījumi saistībā ar atbalstu piešķiršanas atļauju var nebūt tik stingri attiecībā uz kompensācijas pasākumu ieviešanu un atbalstu saņēmēju pašu ieguldījuma apjomu. Skatīt Glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādņu 55. un 56. punktu.

¹⁶ Skatīt Glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādņu 41. punktu.

Visbeidzot, jāievēro princips “**vienreiz un pēdējoreiz**”. Pārstrukturēšanas atbalstu nevar piešķirt uzņēmumam, kas pēdējo desmit gadu laikā jau ir saņēmis pārstrukturēšanas atbalstu.

Valsts uzņēmuma pārdošana var veicināt pārstrukturēšanas atbalsta saderīgumu, ja uzņēmuma pircējs nodrošina tam jaunu finansējumu. Šāds finansējums var apliecināt tirgus uzticību iespējai ilgtermiņā atjaunot uzņēmuma dzīvotspēju. To parasti var uzskatīt par "reālu ieguldījumu" Glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādņu 43. punkta nozīmē.

Kaut arī pārstrukturēšanas atbalsta vispārīgos principus piemēro visām tautsaimniecības nozarēm, īpašus noteikumus un nosacījumus piemēro to uzņēmumu pārstrukturēšanai, kas darbojas lauksaimniecības¹⁷, zivsaimniecības¹⁸, finanšu¹⁹ un transporta nozarēs²⁰.

5. VALSTS UZŅĒMUMU PRIVATIZĀCIJA

Kā jau tika izskaidrots iepriekš, parasta rīcība tirgū ir kritērijs, ko izmanto, izvērtējot valsts iestāžu darbību, kad tās iesaistās ekonomiskos darījumos. Šo vispārīgo principu piemēro arī privatizācijai: lai privatizācija neveidotu valsts atbalstu, valsts iestādēm jānodrošina, ka tā notiek atbilstoši tirgus nosacījumiem un pircējs un/vai pārdodamais uzņēmums nesaņem nekādas priekšrocības (parasti valsts nesaņemto ieņēmumu veidā). Tas jo īpaši attiecas uz uzņēmumiem ar lielu parādu nastu, kuru gadījumā likvidācija ir viens no iespējamajiem variantiem.

Lai noteiktu valsts atbalsta esību vai izslēgtu to, Komisija izmanto tā saukto tirgus ekonomikas ieguldītāja principa (TEIP) pārbaudi. Lai noteiktu, vai ir piešķirta priekšrocība un kādā apmērā, ir jāsalīdzina valsts iestāžu darbība ar parasta tirgus dalībnieka rīcību tādos pašos apstākļos²¹. TEIP novērtējuma nolūkiem tiek ņemtas vērā tikai tās izmaksas, ko segtu līdzīgā situācijā nokļuvušs privāts uzņēmējs, un nevis izmaksas vai zaudējumi, ko valsts segtu kā valsts iestāde²².

¹⁷ Jo īpaši skatīt Glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādņu 5. nodaļu, kā arī Kopienas pamatnostādnes attiecībā uz valsts atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē 2007.–2013. gadā, OV C 319, 27.12.2006., 1. lpp.

¹⁸ Vadlīnijas valsts atbalsta vērtēšanai zvejniecības un akvakultūras jomā, OV C 84, 3.4.2008., 10. lpp.

¹⁹ Skatīt jo īpaši Komisijas paziņojumu par finanšu nozares dzīvotspējas atjaunošanu un tās pārstrukturēšanas pasākumu novērtējumu pašreizējās krīzes apstākļos atbilstīgi valsts atbalsta noteikumiem, OV C 195, 19.8.2009., 9. lpp. Jāņem vērā, ka minētais paziņojums, tāpat kā citi paziņojumi, kas pieņemti attiecībā uz finanšu nozari sakarā ar ekonomikas un finanšu krīzi, ir pagaidu noteikumi un tiem ir cits juridiskais pamats atšķirībā no Glābšanas un pārstrukturēšanas pamatnostādņēm, resp., LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunkts.

²⁰ Skatīt, piemēram, Kopienas vadlīnijas valsts atbalstam dzelzceļa uzņēmumiem, OV C 184, 22.7.2008., 13. lpp., vai Vadlīnijas par EK līguma 92. un 93. panta un EEZ līguma 61. panta piemērošanu valsts atbalstam aviācijas nozarē, OV C 350, 10.12.1994., 5. lpp.

²¹ Jāņem vērā, ka disfunkcionāla tirgus vai tirgus nepilnības esība vai neesība (piemēram, īslaicīgs cenu kritums sakarā ar negatīvu ārējo ietekmi un pārmērīgu izvairīšanos no riska) nav saistīta ar atbalsta esības vai neesības noteikšanu. Taču tirgus nepilnības vai citus iespējamus atbalsta pamatojumus var ņemt vērā, lemjot par atbalsta saderīgumu.

²² Pasākuma iespējamā pozitīvā ārējā ietekme netiek ņemta vērā, izvērtējot atbalsta esību (kur galvenokārt tiek vērtēta uzņēmuma selektīvo priekšrocību esība). Taču to ir iespējams apsvērt, pēc tam izvērtējot atbalsta saderīgumu.

Ja pārbaude liecina, ka parasts tirgus dalībnieks būtu darījis to pašu, ko valsts, ir iespējams izslēgt priekšrocības esību, un var uzskatīt, ka valsts atbalsta nav. Ja valsts veic ieguldījumus uzņēmumā kopīgi (vienlaikus) ar privātu ieguldītāju salīdzināmos apstākļos un ar vienādiem noteikumiem, tas ir stingrs apliecinājums tam, ka TEIP pārbaude ir sekmīga. Tomēr privātā uzņēmēja ieguldījumam ir jābūt nozīmīgam, un tā rīcību nedrīkst ietekmēt valsts rīcība.

Privatizācijas kontekstā TEIP pārtop par tirgus ekonomikas pārdevēja principu (TEPP), t.i., pieņēmumu, ka privāts pārdevējs, kas vēlas pārdot savu uzņēmumu, darītu to par iespējami augstāko cenu un bez nosacījumiem, kas varētu cenu pazemināt. Lai izslēgtu valsts atbalsta esību, dalībvalstij, pārdodot valsts uzņēmumu (vai tā aktīvus), principā ir jārīkojas tāpat kā tirgus ekonomikas pārdevējam un jācenšas gūt maksimālos ienākumus (vai jācenšas minimizēt zaudējumus) no pārdošanas. Ja dalībvalsts tā nerīkojas, privatizācija var ietvert atteikšanos no valsts līdzekļiem par labu pircējam vai privatizētajam uzņēmumam, kas iespējami nozīmē valsts atbalstu.

Sagatavošanas pasākumi valsts uzņēmuma privatizācijas sekmēšanai

Lai palielinātu potenciālo pircēju interesi par uzņēmumu, dalībvalstis var izlemt "attīrīt" vai pārstrukturēt aktīvus un/vai pasīvus uzņēmuma bilanci. Šie sagatavošanas pasākumi valsts uzņēmuma privatizācijai daudzos gadījumos ietvers valsts atbalstu, iespējami pārstrukturēšanas atbalsta veidā (skatīt 4. sadaļu) vai kā tīri finansiālu pasākumu bez izmaiņām uzņēmuma darbības vai korporatīvās pārvaldības modelī (skatīt 3. sadaļu). Jo īpaši valsts parādu norakstīšana, parādu aizstāšana ar pašu kapitālu/aktīviem un kapitāla palielināšana pirms privatizācijas būs valsts atbalsts, ja to īstenošanā netiek ievērots TEIP, kā izskaidrots iepriekš.

Tomēr nav iespējams jau no paša sākuma izslēgt, ka valsts iestādes sniedz atbalstu uz tirgus nosacījumiem, tādējādi pasākums nav uzskatāms par valsts atbalstu, jo TEIP pārbaude būtu izturēta. Piemēram, veicot privatizāciju ar sākotnējo publisko piedāvājumu ("SPP") vai akciju pārdošanu biržā, parādu var norakstīt vai mazināt bez valsts atbalsta īpašajos gadījumos, kad pirmās publiskās kotēšanas ieņēmumi pārsniedz parāda samazinājumu.

Komisijas lēmums par Polijas pasākumiem, kas īstenoti par labu *PZL Hydral*, (C 40/2008), ir piemērs parādu nokārtošanai un privatizācijai.

Šie pasākumi ietvēra to, ka valsts kreditori panāca iepriekšējo parādu nokārtošanu ar nosacījumu par *PZL Hydral* aktīvu organizētu pārdošanu, un Komisijai *ex post* tika lūgts piemērot tirgus ekonomikas kreditora principu²³. Komisija izskatīja parasta bankrota hipotētisko scenāriju, ņemot vērā valsts kreditoru ranžējumu un nodrošinājumu, un tā secināja, ka *"katrs valsts kreditors [...] atrodas labākā situācijā PZL Hydral visu aktīvu pārdošanas gadījumā, t. i., katrs atgūst lielāku daļu nenokārtoto saistību nekā bankrota scenārija gadījumā, kā rezultātā notiktu likvidācija"*.

Turklāt saistītajam uzņēmumam *PZL Wroclaw* tā publiskais īpašnieks bija piešķīris aizdevumus. ņemot vērā uzņēmuma grūtības, kuru dēļ aizdevumu atmaksāšanas izredzes bija neskaidras, īpašnieks/kreditors nolēma pārvērst aizdevumus pašu kapitālā nolūkā privatizēt uzņēmumu un atgūt daļu parāda. ņemot vērā summu, kas tika saņemta par uzņēmuma pārdošanu, Komisija secināja, ka kreditors *"nevarētu pamatoti paredzēt atgūt prasīto lielākā apjomā, ja īstenotos bankrota procedūra"*. Tāpēc parāda aizstāšana ar pašu kapitālu tika uzskatīta par saderīgu ar tirgu.

Vienību, akciju, tiesību, nekustamā īpašuma un zemes pārdošana

Komisijas XXIII ziņojums par konkurences politiku²⁴ dod norādes par to, kā Komisija skaidro nosacījumus, kas jāievēro, lai varētu uzskatīt, ka valsts privatizācijas kontekstā ir rīkojusies kā tirgus ekonomikas pārdevējs.

Ja privatizāciju veic ar SPP vai **akciju pārdošanu biržā**, parasti tiek pieņemts, ka tā ir īstenota tirgus apstākļos (jo cena būs tirgus cena) un neietver valsts atbalstu. Tādējādi nav pienākuma par pasākumu iepriekš ziņot Komisijai. Tomēr šī metode ne vienmēr ir piemērojama, un pašreizējās finanšu un ekonomiskās krīzes kontekstā tās rezultāts var būt pārāk zems privatizējamā uzņēmuma novērtējums.

Ja uzņēmumu privatizē ar **pārdošanu**, t.i., pārdodot uzņēmumu kopumā vai pa daļām **ārpus biržas**, lai būtu iespējams izslēgt bez sīkākas pārbaudes valsts atbalsta esību un līdz ar to nepieciešamību iepriekš ziņot Komisijai, ir jāievēro šādi kumulatīvi nosacījumi.

- Ir jārīko konkurss, kas ir pieejams visiem piedāvātājiem, pārredzams un nesaistīts ar citu darbību veikšanu, tādu kā aktīvu iegāde papildus piedāvātajiem aktīviem vai atsevišķu uzņēmējdarbības veidu turpināšana.
- Uzņēmumu/aktīvus pārdod pretendenti, kurš piedāvā augstāko cenu.

²³ TEIP pārbaudi veic arī tajos gadījumos, kad valsts ir kreditors, un tad to sauc par tirgus ekonomikas kreditora principu (TEKP).

²⁴ Pieejams http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-/EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=CM8294650.

- Pretendentiem jādod pietiekami daudz laika un informācijas, lai tie varētu veikt aktīvu pienācīgu novērtējumu, kas būtu pamatā to piedāvājumam.

Ja iepriekš minētie nosacījumi nav izpildīti, par privatizāciju, kas notiek ar pārdošanu, jāziņo Komisijai. Jo īpaši minami šādi gadījumi – i) pārdošana pēc sarunām ar vienu iespējamo pircēju vai vairākiem iepriekš atlasītiem pircējiem; ii) pārdošana, pirms kuras valsts, citi valsts uzņēmumi vai jebkura valsts organizācija ir norakstījusi parādus, un pārdošana, pirms kuras parādi ir pārvērsti pašu kapitālā vai ir palielināts kapitāls (skatīt iepriekšējo sadaļu par sagatavošanas pasākumiem); un iii) pārdošana ar nosacījumiem, ko parasti nepiemēro līdzīgos darījumos starp privātām pusēm.

Jebkurā gadījumā nav pieļaujama diskriminācija, pamatojoties uz akciju vai aktīvu iespējamo pircēju valstspiederību.

Lai minimizētu valsts atbalsta esības risku, privatizāciju pēc iespējas veic, **pārdodot akcijas biržā**. Kā alternatīva ieteicamākā metode ir **konkurss, kas ir atvērts, pārredzams un bez nosacījumiem** un pēc kura pretendents ar augstāko cenu iegūst aktīvus/uzņēmumu.

Konkursam ir jābūt pietiekami **labi publiskotam**, t.i., reklāma par to ir pietiekami ilgu laiku jāizvieto valsts preses izdevumos, nekustamo īpašumu laikrakstos un/vai citos piemērotos publiskos izdevumos. Ja privatizācija var piesaistīt Eiropas vai starptautiska mēroga ieguldītājus, konkurss jāizziņo izdevumos, kuriem ir starptautiska auditorija. Ar aģentu starpniecību šādi piedāvājumi jādara zināmi arī klientiem Eiropas un starptautiskajā mērogā.

Konkurss tiks uzskatīts par **beznosacījumu**, ja jebkurš pircējs, neatkarīgi no tā, vai tas veic uzņēmējdarbību, un neatkarīgi no tā uzņēmējdarbības veida, var iegādāties aktīvus vai uzņēmumu un izmantot to pēc saviem ieskatiem. Saskaņā ar iedibinātu Komisijas praksi, ko apstiprina arī judikatūra²⁵, uzņēmuma pārdošana ar nosacījumiem, ko nebūtu noteicis tirgus dalībnieks, pamato pieņēmumu, ka pasākums varētu ietvert valsts atbalstu. Tirgus ekonomikā pārdevējs parasti pārdotu savu uzņēmumu par augstāko cenu bez nosacījumiem, kas varētu mazināt tā cenu. Katrā atsevišķā gadījumā ir jāpierāda, ka pircējam izvirzītie nosacījumi neveido valsts atbalstu.

Piemēram, var tikt izvirzīti nosacījumi, lai izvairītos no tīri spekulatīviem piedāvājumiem vai nolūkā panākt ātru un drošu maksājumu. Šādu nosacījumu esība nav būtiska valsts atbalsta perspektīvā, un to dēļ nevar uzskatīt, ka konkurss norit ar nosacījumiem. Tāpat nosacījumi, kuru mērķis ir novērst kaitējumu sabiedrībai vai aizsargāt vidi, nepadara konkursu par tādu, kas norit ar nosacījumiem, ja ar tiem tiek pieprasīts tikai ievērot iepriekš tiesību aktos noteiktos pienākumus.

No otras puses, konkursu uzskata par tādu, kas norit ar nosacījumiem (un tādējādi var ietvert valsts atbalstu), ja tā organizētāji atkāpjas no labākās prakses, mākslīgi ierobežojot potenciālo pircēju skaitu, virzot pārdošanu par labu kādam no tiem vai diskriminējot atbilstoši dažādām uzņēmējdarbības stratēģijām. Piemēram, piemēram par konkursu, kas norit ar nosacījumiem,

²⁵ Skatīt Komisijas 1992. gada 25. marta lēmumu lietā C 29/1990 (ex NN 88/1989), *Intelhorce SA – Spain*, OV L 176, 30.6.1992., 57. lpp.; Komisijas lēmumu lietā C 38/1992, *Alumix – Italy*, OV C 288, 1.10.1996. 4. lpp.; un Komisijas 1999. gada 8. septembra lēmumu lietā C 73/1997, *Stardust Marine – France*, OV L 206, 15.8.2000., 6. lpp. Tiesa ir apstiprinājusi šo principu spriedumā apvienotajās lietās C-278/92, C-279/92 un C-280/92, Spānija pret Komisiju, *Recueil* 1994., I-4103. lpp., 28. punkts.

tiks uzskatīts konkurss, kas ietver nosacījumu, kura dēļ potenciālam pircējam, kas vēlas īstenot citu ražošanas stratēģiju, faktiski nav iespējams uzvarēt konkursā tikai ar augstākās cenas piedāvājumu. Komisija ne tikai izvērtēs nosacījumus, kas tieši izvirzīti piedāvājumā, bet arī izskatīs *de facto* nosacījumus.

Lai novērstu valsts atbalstu, ar privatizāciju saistītajiem nosacījumiem (izteiktiem tieši vai pastāvošiem *de facto*) ir jābūt tādiem, kurus **visi iespējamie pircēji varētu izpildīt, un tie nedrīkst izraisīt cenas pazemināšanos.**

Rumānija, veicot uzņēmuma *Automobile Craiova* (Komisijas lēmums C 46/2007) privatizāciju, izvirzīja nosacījumus piešķiršanas kritēriju veidā, kas paredzēja prasību uzturēt ražošanas integrācijas līmeni un panākt noteiktu ražošanas apjomu. Pēc formālās izmeklēšanas procedūras uzsākšanas Komisija secināja, ka "*pievienotie privatizācijas nosacījumi ir pazeminājuši realizācijas cenu un atturējuši citus potenciālos solītājus no priekšlikumu iesniegšanas. Tā rezultātā valsts ir atteikusies no ieņēmumiem privatizācijas procesā*".

Tāpat Lēmumā 1999/720/EK par pasākumiem, ko Vācija piešķirusi *Gröditzer Stahlwerke*, Komisija secināja, ka uzņēmuma privatizācijas procedūra paredzēja nosacījumus. Ieinteresētajām personām tika prasīts iesniegt uzņēmējdarbības plānu, kurā tiem būtu jāuzņemas detalizētas saistības par darbavietu radīšanu vai saglabāšanu, turpmākiem ieguldījumiem un finansējumu. Komisija savā lēmumā atzīmēja, ka galīgo saistību uzņemšanās ietekmēja sarunu gaitā noteikto cenu. Rezultātā tika secināts, kas pasākums ietverēja nesaderīgu valsts atbalstu, un tika pieprasīta tā atgūšana.

Savukārt lēmumā par *Tractorul* privatizāciju (C 41/2007) Komisija konstatēja, ka konkursā izvirzītie nosacījumi bija nesaistoši vēlamie noteikumi, kas neatturēja potenciālos pretendentes un nesamazināja cenu.

Valsts atbalsta noteikumu un principu ievērošana privatizācijas procesā, jo īpaši visiem piedāvātājiem atvērtu, pārredzamu un beznosacījumu konkursu rīkošana, ļaus novērst valsts atbalsta esību un maksimāli palielināt privatizācijā gūtos ieņēmumus.

Attiecībā uz īpašo gadījumu, kad **pārdošanu raksturo negatīva cena** (piemēram, ietverot situāciju, kurā valsts iegulda lielākus līdzekļus uzņēmuma pārdošanas sagatavošanai nekā privatizācijā gūtie ieņēmumi), jāatzīmē, ka atvērts, pārredzams un beznosacījumu konkurss pats par sevi nav pietiekams, lai izslēgtu valsts atbalstu. Šādā gadījumā negatīvā cena tomēr būtu jāsalīdzina ar valsts uzņēmuma likvidācijas (vai bankrota) iznākumu, lai nodrošinātu, ka valsts ir izvēlējusies ekonomiski visracionālāko variantu un minimizējusi savus zaudējumus.

Attiecībā uz valstij piederošas zemes un ēku pārdošanu, ja valsts iestādes neplāno organizēt beznosacījumu izsolī, pastāv iespēja noteikt pārdotā aktīva tirgus vērtību ar novērtējumu, ko

veic viens vai vairāki neatkarīgi aktīvu vērtētāji pirms pārdošanas sarunām, pamatojoties uz vispārpieņemtiem tirgus rādītājiem un vērtēšanas standartiem²⁶.

Nav iespējams izslēgt, ka procedūras, kas neietver akciju pārdošanu biržā vai atklātu, pārredzamu un beznosacījumu konkursu, tomēr varētu garantēt, ka tirgus ekonomikas pārdevēja princips ir ievērots un priekšrocības nav piešķirtas. Šādā gadījumā Komisija secinātu, ka pasākums nav valsts atbalsts. Lai nodrošinātu, ka pircējam un/vai uzņēmumam atbalsts nav piešķirts, dalībvalstij jāpārliecinās, ka tiek īstenota labākā juridiskā iespēja peļņas maksimizēšanai un citas alternatīvas būtu mazāk vēlamas.

6. SECINĀJUMI

- Lai aizsargātu iekšējo tirgu, ir būtiski svarīgi **nodrošināt valsts atbalsta noteikumu ievērošanu** visos apstākļos²⁷. Saskaņā ar LESD tas ir visu dalībvalstu pienākums.
- Dalībvalstis tiek noteikti aicinātas izmantot **iepriekšējas paziņošanas procedūru** visiem valsts atbalsta pasākumiem, ko tās plāno īstenot par labu valsts uzņēmumiem. Šo procedūru iespējams arī izmantot, lai saņemtu konsultāciju par to, vai konkrētais pasākums ietver valsts atbalstu vai nē.
- Ja paziņošana ir nepieciešama, dalībvalstīm ir jāiesniedz **pēc iespējas pilnīgākus un detalizētākus paziņojumus**. Nevienam valsts atbalsta pasākums nedrīkst stāties spēkā, līdz Komisija nav pieņēmusi lēmumu par tā atļaušanu ("**nesākšanas pienākums**").
- Attiecībā uz visa veida privatizāciju, ietverot arī zemes un ēku pārdošanu, Komisija noteikti aicina dalībvalstis rīkot **konkursus** un pēc iespējas kā labāko praksi izmantot SPP vai akciju pārdošanu biržā. Tas nodrošinās tādu pieeju privatizācijai, kas ļaus maksimāli palielināt ieņēmumus, kā arī iespējami maksimālā mērā nodrošinās tiesisko noteiktību.
- Ja ir paredzētas liela apjoma privatizācijas, dalībvalstīm tiek stingri ierosināts pēc iespējas ātrāk izstrādāt **vispārēju stratēģiju attiecībā uz valsts uzņēmumiem** (privatizēt vai neprivatizēt, pārstrukturēt vai nepārstrukturēt), ietverot visus vajadzīgos valsts administrācijas līmeņus. Tas ļaus savlaicīgi identificēt potenciālos problēmgadījumus valsts atbalsta aspektā. Tām būtu arī jāapsver **centrāla kontaktpunkta** izveide valsts atbalsta un valsts uzņēmumu jautājumus, lai sekmētu komunikāciju ar Komisiju un efektīvi pārvaldītu valsts atbalstu.

---

²⁶ Skatīt Komisijas paziņojumu par valsts atbalsta elementiem zemes un ēku pārdošanā, ko veic valsts iestādes, OV C 209, 10.7.1997., 3. lpp.

²⁷ Valsts atbalsta noteikumu ievērošana neskar pienākumu ievērot citus attiecīgos ES noteikumus, tostarp iekšējā tirgus noteikumus.